

Йордан Йовков

За „Българска литература
(1880–1930)“¹

1. Рецензия на книгата „Българска литература (1880–1930)“ от Иван Радославов.

Както сам авторът казва в предговора си, изследването на българската литература в този труд е сложено на по-широка основа, като е обърнато по-голямо внимание на проблематиката, т.е. авторът се е старал да представи историята на литературата като развитие на идеи. В това отношение е направено доста много: очертани са идейните, обществените и политическите условия на всяка епоха. Наред с художествените литературни родове (епос, лирика, роман, драма) разгледани са също и критиката, мемоарната литература и литературната история. Изтъкнато е също тъй и последователното развитие на езика.

Авторът прави опит за литературна систематика, като дели литературата ни на следните периоди: романтизъм (Вазов, Величков, Михайловски и др.), реализъм (Влайков, Церковски, Антон Страшимиров, Елин Пелин), новоромантизъм (П. П. Славейков, Кирил Христов, П. Яворов, П. Тодоров), символизъм (Т. Траянов, Лилиев и др.).

Тая систематизация не винаги и не напълно отговаря на действителното положение в литературата ни, гдето тия течения и школи не са се проявили тъй, както авторът посочва. Особено пресилени са преценките на автора за символизма. Това литературно течение се появи във Франция като реакция на натурализма в литературата и на позитивизма във философията. В нашия живот от това време свършено липсват аналогични културни и социални условия, които биха оправдали подобно литературно направление. У нас символизмът доде като подражание отвън. Неговото значение за нашата литература не е тъй голямо, както авторът мисли. То не е голямо и в чуждите литератури, гдето трайни и плодотворни си остават другите литературни течения – класицизмът, романтизмът, реализмът.

Все пак по-старите ни писатели – Вазов, Величков, Влайков и др., – чието дело достатъчно е проучено и изяснено чрез отделни монографии, са разгледа ни и от г. Радославов доста добре, с вярно отношение и преценка, с любов към тяхното дело. Тия глави съставляват здравата и ценна сърцевина на книгата. Увлечения и невярности, както казахме, са допуснати при разглеждането на писателите-символисти.

Слабо е застъпена съвременната литература. Авторът мисли, че това са не особено значителни произведения, израствали „под сянката на символизма“. Напротив, в по-новата ни литература ние виждаме продължение на здравата ни литературна традиция. Нещо повече: художественият реализъм, който сега се изтъква на преден план не само в Русия, но и другаде, у нас намери своите представители дори по-рано от времето, когато се заговори за него. Изобщо, отделът за съвременната ни

литература нито е пълен, нито е вярно представен. Авторът, изглежда, не е добре запознат с фактичния материал, не е правилно ориентиран, преценките му са погрешни. Добре би било той да свършеше изследването си само до войните например.

Въпреки изтъкнатите недостатъци обаче, книгата може да се препоръча. Тя е почти първа от тоя род и в по-голямата си част дава достатъчно пълни и верни познания за българската литература.

КРАЙ

Източник: Словото

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7903>]